

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny -- hal.
Na pol roka --- 2 " -- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Ako sa dajú divé zvery skrotiť.

Naším voličom.

Nesvobodno nám zabúdať tú smutnú dobu, keď ešte naši sedliacki voličia temer bez výnimky nemali ani pomyslenia o tom, že čo sú vlastne voľby a čo znamená voličom byť. Zvlášte naši slovenskí voličia pokladali celú voľbu len za jakúsi obvyklú parádu. Mysleli si, že voľby sa prevádzajú len preto, lebo sa prevádzajú musejú. Že by ale od volieb záviselo všetko, čo sa nás ako občanov týka, o tom naši dobráci nič nevedeli. Že čo sa vlastne robí na sneme, že čo sú politické stránky, že ako vyvolení ablegáti s pomocou židov vyzliekajú tú biednu sedlač zo všetkého; ako pripravujú ho o majetok, o svobodu, o vieru, o školy, o vzdelanosť, o reč; o tom všetkom sa takému voličovi ani nesnívalo.

Takíto boli naši voličia kedysi. Síce o tomto netreba mnoho rozprávať: všetci znáte dobre, že tomu bolo tak.

Lež časy sa zmenily a zmenili sa i naši voličia.

Dnes predsa už badá aspoň najväčšia čiastka voličov našich, že pri každej voľbe jedná sa v prvom prvučíckom rade len o kožu sedliaka. Málo je takých voličov, čo by nevedeli, že voľby sú vlastne len figliarské vojny boháčov, židov a úradníkov proti sedliactvu, remeselníctvu a delníctvu. Musel by byť ozaj ohromnou hlúposťou potrestaný ten, ktorý by neporozumel, že všetky figle a násilenstvá volebné vystrájajú sa len tým cieľom aby tú sedlač mohli dobre za nosom vodiť a takto sebe svoje svevolné vladárenie nad ním ubezpečiť. Sedliaka a vôbec chudobného človeka považovali za hlúpeho somára, ktorý je len na to dobrý aby poslušne vláčil farchy, hoc by pri tom aj hneď paru vypustil.

Lež čo bolo, už není viacej. Z «hlúpych Janov» — ako vás obyčajne uctili — stali sa rozvažiti mužovia; z babských strachošov podivuhodní hrdinovia; z lakomých judášov seba obráňujúci martyrovia.

A zkadiaľ to všetko? Zkadiaľ tá chvályhodná premena, zkadiaľ?

Jedna je tu len odpoveď: *Eudová strana a nikto iný* — poučila, posmelila a povzniesla vás! Shromaždenia a časopisy ľudové boly to, čomu tú premenu voličov ďakovať máme! Zápas na sneme našich ľudových ablegátov pôsobily, že sú

vaší sdierači dnes už špatno odhalení a trnú všetci strachom podlého svedomia, keď sa majú vám pred voľbami zase na oči ukázať.

Ale pozor Bratia! Nevolajme «hop»! zakiaľ sme nepreskočili.

Veľa je toho, čo ešte prekonať, pretrpeť a zmužilou údatnosťou vydobíť si máme! Naše úplné víťazstvo a tvoje prebudenie, ľudu môj ku novému, človeku hodnému životu je ešte príliš ďaleko.

Srdce ma zabolí, keď pomyslim si na teba a na tvoju tmavú budúcnosť, keď vidím tvoje nedostatky, keď ňa vidím biedne živoriť, keď vidím na tebe spáchané krivdy. Ty všetko takou podivu-hodnou trepezlivosťou znášaš. A prečo? zdáliš že sa bojiš bodákov? Nie, lež preto, že viera tvoja je živá; silne veriš, že Boh všetko vidí, a nič bez odmeny alebo trestu nenechá. Toto je jediný výklad, že si tak spokojný. To ale nechce dohliadnuť terajší horemyselný liberalismus, ktorý už toľké a toľké krvepreliatia zapríčinil. — Pozrime len na Taliansko; tam tiež sú bodáky, ba ešte viac ich je nežli u nás, a predsa sa ľud búri. Tak je to, keď ho raz pozbavia pravej viery.

Len na výstrahu som podotknúť toto, aby si sa ty kresťanský ľudu mal na pozore a nedal pozbaviť toho jedine uspokojujúceho pokladu, ktorý len tak môžeš si zabezpečiť, keď seba upovedomiš, že si ty rozumný, na obraz boží stvorený človek, že si nie hovädo, aby za teba, za tvoje presvedčenia 5—10 zlatých vyčítali. Dokáž, že si ty tak úplný, dokonalý, že niet tej summy, ktorou by tvoju ľudskú hodnosť oceniť bolo možno. Jestli by ale predsa kto zpomedzi teba, milý ľudu sa za 5—10 zl. zapredal, vydal by svetlé svedectvo o sebe, ak mizerné stvorenie je, za ktoré len 5—10 zl. dajú, kdežto akékoľvek malé ošípané je viac hodné. Či to ktorý strpí, aby bol jednej, (ba snád i menšej) ceny s jedným nerozumným prasatom? Myslim, že nie, ponač ty milý ľudu, ako verné stvorenie vďakyplne svojmu Stvoriteľovi musíš v sebe ctíť obraz boží.

V takomto sebedomí bezodkladne len k ľudovej strane sa môžeš pripojiť, lebo jedine len ona má ten cieľ, že ku ctí Bohu a Jeho väčšej sláve bojuje za kríž, bojuje za víťazstvo zhanobenej nám viery a tak za časné a večné blaho ľudu, ktorý je jediným pánom a udržiavateľom

vlasti. Že si tým zdáliš pochybuješ? Snáď nemal si príležitosť spozorovať to každých päť rokov, keď ti skoro päty lízali tí veľkomožní, aby si ich dôverou obdaril?

Majú byť voľby zase. Nuž drahý ľudu, nehlád, kto ti bude nohy lízať, kto sa ti bude klaňať. To všetko nech ňa nevábi, aby si to jednúc nemusel obanovať; lež hľad na to, kto ti bude dôverne mlúviť, ako to jedine ľudová strana robí. Nesľubuje ona hory-doly, lež čo môže vykonať v prospech tvoj, všetko vykoná bez toho, že by vás notármi, žandármi bola sháňala ako to nemá stádo. Neopisujem ľudovú stranu; po mene ju môžeš poznať, že je to taká strana, ktorá len to chce, čo ľud, nie ale čo Mojšovia, štemplovi to hazaffci a ich poníženi otrockí žoldnieri, ktorí len preto chcú všetkých vyslancov si zaopatriť, aby potom nemal kto ľud zastávať, a tak ho až do deviatej kože bez všetkého strachu mohli zodrať. Vediať tedy, drahý ľudu, pekelný úmysel sprisahanych protivníkov tvojích, maj sa na pozore! Nevoľ za ablegáta takých, ktorí nie teba, lež Mojša by zastávali. Lež tebe treba svedomitého zástupcu, čo by sa horlive zaujal o blaho tvoje a tvojích milovaných potomkov. Takéhoto ale len jedine ľudová strana je vstave kandidovať.

Dalej ako verné dietky drahej vlasti musíme aj základ jej, to jest náboženstvo a mravný cit, čo tiež jedine len ľudová strana má v programme. Takto hľa zo všetkých strán niet inšieho úteku pre nás ako jedine len k ľudovej strane sa pripojíť, a to tým viacej, pretože zo stránky vládnej:

Budeme mať čisté voľby,
Kde nebudú chýbať hoľby
A v tých hoľbách čo inšieho?
Ako smradu páleného!

Práve tieto časy po celom svete vybavajú sa porady o tom, ako vytrhnúť biedny ľud z otroctva pálenky. Svedomitejší ľudia všade nahliadajú, že kde raz ťopanovala ľuďom pálenka, tam je všetko stratené. Úplne spálenčený národ je odsúdený na smrť, na vyhynutie a tento smrteľný ortiel sebe sám ten národ vynáša. U teba ľudu môj dobrý, je to pálenkárstvo tiež jedna z tých najbolästnejších rán. Márnite si majetky, zdravie; zapredávate ľudskú hodnosť svoju a tým zapredávate i vieru svoju, Pána Boha svojho, ktorý ktorý vás na obraz svoj stvoril. Niet divu, že potom bársktorý židko posmieva sa vám, že ste nie ani ľudia.

Ondrej.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

O voľbách, ktoré sa majú odbyvať v septembri, teraz už aj liberálne noviny píšu. My ľudáci môžeme sa len tešiť z toho, že samé tieto liberálne noviny píšu o nás ľudákoch akožto o takých, s ktorými budú mať kruté a tvrdé boje.

Dľa liberálnych správ sdeľujeme nasledovné. V trnavskom okrese bude ľudák gr. Ján Zichy pravdepodobne jednohlasne vyvolený. Je už isté, že Dr. Emmer v tomto okrese nevystúpi, ačpráve liberálni korteši trnavského okresu nedajú mu pokoja. Budapešti Hirlap píše, že v moravsko-svätojánskom okrese vystúpia dvaja ľudáci, asice okrem p. dr. Jozefa Kubinu terajšieho vyslanca má vystúpiť s ľudovým programom aj pán Michal Dobša, farár. Táto liberálna správa postráda všetkého základu. Proti dr. Kubinovi ani liberáli nebudú seriosne vystupovať, bo vie každý, že je p. Kubina miláček ľudu, ktorý si získal mnohé zásluhy o svojich voličov. Ináče čakáme z patričného miesta opravenie tej liberálnej správy.

V seneckom okrese sú veľmi pekné výhľady pre ľudovú stranu. Voličia zvlášť slovenskí sú všetci ľudoví a pretože gr. Eszterházy ani tam ani v Galánthe vystúpiť nechce, aj duchovenstvo seneckého okresu začína v prospech ľudovej strany agitovať.

O šamorinskom okrese píšu liberáli, že liberál Sághy nebude mať tam protikandidáta. To je nie pravda. Ľud je s nami a to postačí ľudovej strane, aby ľudu k vôli na každý pád poslala ta svojho kandidáta. Aj pošle. Tedy ľudáci šamorinského okresu pripravujte sa! Ste vo veľkej väčšine a keď sa budete svorno chovať, istotne zvíťazíte tak ľahko, akoby s hračkou.

V peziňskom okrese tiež vystúpi ľudák. V tomto okrese môžu byť čudné voľby. Majú vystúpiť dvaja liberáli proti sebe, potom pravdepodobne vystúpi aj Kašičovský demokrata, vystúpi ľudák a dosť možno, že vystúpi aj slovenský národovec.

Pri nastávajúcich voľbách má vystúpiť aj jedna nová strana asice «slovensko-národnia». Slovenskí národovci mali v Turčianskom sv. Martine 11-ho apríla poradu, na ktorej uzavreli, že pri bud. voľbách vystúpia činne všade, kdekoľvek budú mať povážlivú stránku. Kde takejto mať nebudú, národovci budú podporovať len takého, ktorý svojim účinkovaním dokázal, že je kresťanstvu a slovenskému ľudu priaznivý.

Z ružomberského okresu idú tiež dokré správy. Liberáli najviacej opierali sa na Ružomberok, kde pomocou pána rychtára úfali si dobrú väčšinu, lež pánu rychtárovi sa kortešovanie za liberála protiví, pretože to nezodpovie jeho dobre známej čestnej minulosti. Pracuje teda

za liberálov len s nevoľou, čo sa pánom mešťanom veľmi páči.

Reč dediča trónu arcikniežata Franca Ferdinanda.
Arciknieža z vlastnej vôle prijal protektorát katolíckeho Schulvereinu (školského spolku) a deputácia spolku prišla k arcikniežatu poďakovať sa za to. Arciknieža Franc Ferdinand v svojej odpovedi riekol deputácii, že teraz, keď heslo «Los von Rom» (Preč od Rímu) rapídne sa rozširuje a s ním spolu rozširuje sa aj tá snaha, ktorej heslom je «Los von Oesterreich» (Preč od Austrie), všemožným spôsobom treba podporovať vlastenecké a náboženské účinkovanie tohoto spolku. Preto prijal protektorát a bude opravdovým protektorom tohto spolku.

Rakúski židia a jejich paholci Schönereristi začali na sneme a novinách tak hnusno napádať arciknieža že ich v tom iba peštianske židovsko maďarské noviny vedely prevýšiť.

«Tagblatt» takto píše: «Krem Španielska v žiadnom štáte sveta nie sú tak silní klerikáli jako v Austrii a je najvyšší čas, aby im liberáli dali pocítiť svoju silu.» — Štýrsko-hradecká «Tagespost» píše: Reč dediča trónu pomútila najhlbšie city slobodomyselného občianstva a znova vzbudila solidaritu všetkých liberálnych živlov.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Minulého týždňa prišli na sneme ku podrobnému pojednávaniu zlopestnej smluvy s Adriou.

Ku veci prehovorili vážnejšie Pichler, Polónyi a z našich Iudákov Major a viacerázy Rakovszky.

Franc Major hovoril, že táto smluva nenie ani cieľu-primeraná, ani potrebná. Zazlieval tarifovú politiku spoločnosti a podelenie vozného poriadku. Subvencia zdá sa mu byť veľkou a oslobodenie spoločnosti od dane považuje za nespravodlivé.

Štefan Rakovszky hovorí, že ztratil už nádej, žeby mohol ministra kapacitovať pre lepšiu smluvu. Potom namietal, že Adria dostane titul «Uhorsko-kráľovská», nenie toho hodna. Mužstvo neztravuje, nezaodieva a neplatí tak, ako sa sluší. Potom zase hovorí, že Adria nekoná tie cesty, ktoré konať je povinná.

Géza Polónyi hovorí, že Adria nenie ani uhorskou spoločnosťou, lebo jedna tretina jej účastín nenie uložená v Uhorsku. Zazlieva oslobodenie spoločnosti od dane. Potom z tej okolnosti, že viedeňský Bankverein, ponač má 12.500 účastín Adrie, následkom práva opcie pri vypustení nových účastín môže prísť ku osohu štvrt miliona zlatých, rečník konkluduje, aby minister vyzval Adriu k likvidácii a založil novú spoločnosť. Smluvu neprijíma.

Chýry kolujú také, že ak by táto smluva aj prešla na sneme, minister Hegedüs neudrži sa dlho na kresle svojom.

Milodary

ku obnoveniu veľkého oltára v stsrodávnom Belanskom kostele (Spiš) sv. Valenta milodarmi prispeli.

Zo Stražek: Gál Gallik 2 koruny, Maria Plata, chudobná vdova 50 halierov.

Z Ameriky: Sbiierka Sebeštiana Zoleš 86 korún, ku ktorej prispeli: Anton Ovsonka 1 k. 20 h., Ján Zsembovits 1 k. 20 h., Maria Giblak 1 k. 20 h., Ondrej Kuchta 2 k. 40 h., Ján Griglyak 1 k. 20 h., Jozef Tomala 1 k. 20 h., Jozef Tronec 1 k. 20 h., Štefan Galovič 1 k. 20 h., Michal Kostka 1 k. 20 h., Pavel Barlijak 1 k. 20 h., Ján Granda 1 k. 20 h., Vojtech Vnenčak 1 k. 20 h., Ondrej Vnenčak 1 k. 20 h., Ondrej Štefanyák 1 k. 20 h., Ján Štefanyák 1 k. 20 h., Quirin Ofšonka 1 k. 20 h., Ján Kuchta 1 k. 20 h., Jozef Krišanda 1 k. 20 h., Jozef Baka 1 k. 20 h., Ján Korkoš 1 k. 20 h., Ján Klorusz 2 k. 40 h., Ondrej Baka 1 k. 20 h., Ondrej Kornik 1 k. 20 h., Karol Filipek 1 k. 20 h., Ján Granda 48 h., Pavel Pavlík 4 k. 80 h., Jozef Budzinak 1 k. 20 h., Ján Kovalček 2 k. 40 h., Tomáš Kovalček 2 k. 40 h., Ondrej Nedelik 1 k. 20 h., Michal Krak 1 k. 20 h., Ján Makovski 1 k. 20 h., František Štefaniak 1 k. 20 h., Jakub Imrich 1 k. 20 h., Ondrej Regec 1 k. 20 h., Ondrej Šoltés 1 k. 20 h., Ondrej Olejar 2 k. 40 h., Vojtech Plova 2 k. 40 h., Žofia Grikha 1 k. 20 h., Ján Mojš 1 k. 20 h., František Brudniak 1 k. 20 h., Katarina Mrusz 1 k. 20 h., Ján Csernogurski 2 k. 40 h., Vojtech Devera 1 k. 20 h., Maria Klimek 1 k. 20 h., Jakub Galovits 1 k. 20 h., Anton Olešák 1 k. 20 h., Jakub Devera 1 k. 20 h., Jakub Krak 1 k. 20 h., Ján Bankoš 1 k. 20 h., Ján Soska 1 k. 20 h., Sobek Soska 1 k. 20 h., František Vah 2 k. 40 h., Jozef Gurovič 1 k. 20 h., Štefan Martancsik 1 k. 20 h., Pavel Gurovič 1 k. 20 h., Ondrej Kominyak 2 kor. 40 hal., František Bednár 2 koruny.

Všetkým tým vznešeným dobrodincom nech Pán Boh hojne zaplatí. Daj Bože, aby čím viacerí k tomu peknému cieľu obetovali, žeby náš milý Nebeský Kráľ v tom z každých strán kacirmi obklúčenom kostole čím skvelejší prírbytok mal.

F. K.

Vyzvanie k predplateniu.

Viacrázy vyzvali sme už ct. čitateľov nášho časopisu, by pracovali na tom, že by «Krestan» do čím viac prírbytkov dochodil, že by zásady kresťanskej politiky čím viac sa rozširovaly.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Poštár l'udák.

Som ľudák. K zveladeniu ľudovej strany som mojich spoluobčanov na to priviedol, že dvanásť «Krešťana» predplácajú. Aby sa im čísla nepotrtili, všetky pod jednou páskou na moje meno prichádzajú po pošte, a ja zas ich predplatiteľom porozposielam.

Jak ťažko príde dvanásť predplatiteľov sozbierať! Veď ľud je ešte nie priučený k čítaniu, tiež tie rozličné farchy, ktoré na ľud z roka na rok sa uvalujú (tiež i pálenka. pozn. Red.) sú príčinou, že mnohým na noviny nezvyšujú peniaze.

Dosť na tom, predplatné na «Krešťana» 24 korún každoročne v decembri už na budúci rok vopred pošlem. (Bár by boli všetci predplatitelia takí ako ste vy! Pozn. Red.)

Noviny mi prídu, a hľa jedno číslo chybuje, myslím si: pomýlili sa v expedícii. Prečítam chytro jedno číslo a pošlem ho druhému, a ja som bez čísla. Príde druhá sobota zas ich je len jedenásť. Nasledujúcu sobotu idem sám na poštu, práve keď dovezú noviny zo stanice a hľa žiadne číslo nechybuje. Idem druhú sobotu tam, dostanem ich dvanásť, zas neidem na poštu a jedno číslo mi chybuje.

Tak som sa tedy presvedčil že veru expedícia «Krešťana» mi riadne čísla posielala ale na poštu mi jedno číslo z balíka vezmú, a ja som veru už i zle pomyslel expedícii. Že to poštár len k vôli papieru nerobí, som presvedčený, veď každodenne na našu poštu vrece veľké len cenníkov príde, ktoré bez pýtania kupcom dochodia, a či ich patriční dostali to nik nedohliada. Preto z nich koľko len chce môže si vziať. Že by to ale z nenávisťi činil oproti ľudovej strane, to ani nepredpokladám.

Čo teda robiť? Žalovať na direkciiu poštovú? To veru neurobím, veď vieme čo robili s «Krešťanom» keď prvý kráľ vyšiel, shabali ho slúžnovci, poštári a za to veru ani jedného neobesili ani zo služby neshodili, možno že ich ešte medzi štyrmi očami pochválili, a tak by sa podistým i

teraz stalo. A potom keby už tak chcel poštár slovenské noviny čítať, vtedy doista by bol «Opravdivého» i v desať výtiskov zdarma dostal, a i teraz «Slovenské Noviny» zdarma by mu posielali.

Poštár tedy číta «Krešťana» on si ho objednať nemôže, jedno groše mu nestačia, druhé ani sa neopováži, lebo keďby sa to jeho predstavení doznali, vtedy ľahko by o chlieb prišiel.

Doista keď mi niekto každú sobotu jedno číslo vezme, je tolko, ako by mňa ročíte o štyri koruny okradnúť, však ale nepúšťajme sa tak hlboko, poštárovi sa «Krešťan» páči, preto ho číta. A keď ho číta, stane sa i ľudákom, následovne keby sa opravdu dokázalo, že ten poštár číta Krešťana, a za to by bol pokutovaný, ľudová strana by na veky jedného privrženca svojho utratila; ba áno o jedného nepriateľa viac mala.

Nastane voľba. Koľko listov ide po okrese, jak ľahko sa stať môže, že poštár poznajúc z adresy, že ten list ľudová strana písala, len dva dni ho zadrží na pošte a naša strana 10—20 hlasov utratíť môže.

Preto dajme pokoj poštárovi.

Bolo to pri minulej voľbe na stoličných výborníkov. Bol som na pošte a hľa poštár sa mňa pýta: jako že stojí ľudová strana? Myslím sebe, čo ťa do toho, i tak si liberál. Však ale som mu pekne rúče odpovedal; podistým zvíťazíme, a hľa on sa nato usmial.

Pred voľbou napíšem na cedulku našich kandidátov, na druhú zas len tolko: «kandidáti ľudovej strany»; obe cedulky som dal do koverty, prilepil som tri krajciarovú marku a nášho poštára meno som ako adresu napísal a hodil list do truhličky na poštu. Po voľbe dotisknul som sa tam, kde tie cedulky rozkrúcali, a hľa vidím tú cedulku, s krížikom poznačenú, a tak poštár, ktorého som za liberála držal, s ľudovou stranou hlasoval.

Bár by čím skorej tajné hlasovanie i pri voľbe na ablegáta zavedené bolo; vtedy by medzi sto úradníkami deväťdesiat deväť s nami hlasovalo.

Od tých čias nič nepoviem, keď mi jedno číslo chybuje, myslím si: poštáru len čítaj, však sa my dáko i bez toho čísla zaobídeme.

Lež na pošte sa zle povodilo. Je tomu asi dva mesiace, a hľa už dve čísla mi každú sobotu chybujú. No myslím si: ľudová strana sa veľmi

vzmáha na pošte; už bude i pomocník ľudákom. Pre mňa teraz už bolo doma ťažko všetkým zadosť učiniť, už nie len že som ja nedostal noviny, lež každý týždeň i druhý z mojich predplatiteľov, čo sa im veľmi nepáčilo. Mal som vôľu ľudovú kanceláriu popýtať, aby pre môjho pošťára aspoň jedno číslo zdarma posielala. Medzitým prišla pohroma.

Neočakávane k nášmu ľudákovi dopálil tajomník z direktie poštovej a nenajdúc nášho pošťára v úradnej kancelárii, išiel do jeho súkromného bytu. Lež jak sa zadivil, keď videl, jako náš pošťár horlive číta «Kresfana» a predešlá čísla, jako má pekne na kasni poukladané.

O dva týždne preložili pošťára i s jeho pomocníkom na inú stanicu. Teraz už riadne všetky čísla dostávam, ale veru rád by som bol, keby mi zas jedno číslo chybovalo. *Štefan Moravčík.*

Nesnesiteľné dane.

Reč vp. p. Michala Juriss, vyslanca-ľudáka na uhorskom sneme.

(Dokončenie.)

V úpätí hornovidietských Karpátov sú ľudia tak chudobní, že s prascami v jednej izbe bývajú, na chrbtoch vláčia hnojivo na vysoké, strmé roličky, kde sa často stáva, že dážď prv smyje hnojivo dolu, než sa úbohý roľník domov prinavrátí. Taká je tam chudoba, že ľudia za celé týždne a mesiace nevidia chleba a so dňa na deň žijú na zemiakovej polievke. Nuž pýtam sa, či je to po ľudsky, keď vrchnosti takýchto roľníkov, prezývaných majiteľmi domu, obťažia daňou po 10, 20 ba často aj 30 korún? Či je div, keď sa takí biedni ľudia potom rozhorčia, vezmú palicu a vystahujú sa. Aké smýšľanie panuje v našej duševnej sústave medzi týmto hornovidienským ľudom, to objasňuje tento list, ktorý mám v ruke. Pisal ho jednoduchý mäsiar so svojim jednoduchým rozumom, ale veľmi pádne opisuje tie farchy, ktoré sa na malopriemyselníka a na roľníka valia. Tento list zneje nasledovne:

(Čujme, čujme!)

Potravná daň od mäsa — píše — obnášala v našej obci pred niekoľko rokmi 30 zlatých. Ale hrabiví židia sa prelicitovali a vyhнали ju až na 350 zl. Ja som mäsiarom a jestli si obchod chcem opatriť, musím za každý kus bitného statku poplatok za zverolekárske preskúmanie, taktiež za jatku, mimo toho dôchodkovú daň, tak že mi je skromný obchod 500 zlatovou ročnou daňou obťažný. Mám malé hospodárstvo, z ktorého predával som ročne 200—300 metrických centov pšenice, ale tohto roku — myslí vlašáši rok — spôsobilo mi zlé počasie tolké škody, že som všetkého len 50 centov mohol odpredať. Akože už teraz platiť tú daň? ako platiť sluhu, z čoho žiť, z

čoho sa zaodievať, seba i rodinu, z čoho si vychovávať deti, a ešte nás Pán Boh nemocou alebo inou nehodou prividiť, z čoho potreby zaokrývať?! Kúpil som si jutro piesočnatého pozemku a vysadil hroznom; na práce som strovil do 1000 zl. Vlni som mal prvú úrodu, 5 hektolitrov vína. Toto mi chcel židovský árendátor obľaziť riadnou nápojovou daňou od vína, len preto, že som neoznámil, koľko budem mať úrody a len na veľké modlíkanie sa uspokojil so 7 zlatými výrobnéj dane. Takto robí vláda chuť ku dorábaniu vína. Urodilo sa mi toho roku slivák na 10 hektolitrov pálenky; reku navarím, myslel som si. Ale jestli chcem variť, musím ísť do mesta vymeniť kartu, to stojí peniaze, strovim asi 6 zl., za kartu zaplatím 7 zl. Tieto veľké trovy a s nimi spojené sekatury mi odňaly vôľu od varenia.

K listu pisateľ dodal niekoľko cifrovaných blahoželaní. Ale takých, že by si ich pán minister nevyložil do obloka. (Čujme, čujme!) Ani ich nepoviem, (Čujme!) lebo každý si môže domysleť, ako smýšľajú títo chudobní ľudia o našej daňovej sústave.

Roku 1848., pred 50 rokmi, platila celá krajina 4,500,000 zlatých dane. Koľko teraz platí, to vie iba sám Pán Boh. Kam to povedie, jestli pri takejto daňovej sústave sotrváme? Veľmi správne upozornil vlni pri pojednávaní rozpočtu vládu ctený môj súdruh Rudolf Páder, aby šetrila a sporila a veľmi oprávnené zasadoval sa proti veľikášstvu. Že veľikáštvom trpíme, o tom niet pochybnosti. Lebo najprv staráme sa o príjemné, len potom o užitočné, a o najpotrebnejšie až na posledy.

Minule sišiel som sa tu v sídelnom meste s jedným mojím voličom. Obzreli ste si Pešť? — pýtam sa ho.

- Obzrel.
- Videli ste tú peknú novú snemovú budovu?
- Videl.
- Aj kliniku?
- Aj tú.
- Aj tie krásné mosty?
- Aj tie. Videl som všetko.
- No, a čo poviete?
- Pekne, pekne, ale až teraz začínam tomu rozumieť, kam do pekla dáva vláda tie úžasné peniaze, ktoré z nás v podobe daní vyprešuje. — Nuž, nemal pravdu? (Tak je, z lava.)

Veď neposlali nás na to, aby sme tu mne nič tebe nič, z čista-jašna, samé mosty a paláce budovali, ale na to, aby sme farchy nášho úbohého ľudu ulavili. (Tak je, z lava.) Tak robíme, akoby krajinská pokladnica nevýčerpateľná bola, alebo akoby úbohý ľud mal toľko peňazí, že si nevie čo s nimi počať. Či možno o nás riečť, že my tu ľud zastupujeme? Veď to tu nikdy nedojde platnosti, čo ľud chce a čo sme ľudu pri voľbách nasľubovali. Od piatich rokov nevyniesli sme ani jedného zákona, výmúc ten jeden smiešny zákon v bursovnej dani, ktorý by ľudu bol pomohol. Ale ano, vynášali sme zákon za zákonom, ktorý ľudu nové a nové farchy ukladal. (Tak je! z lava.) Je nás tu 453. (Edmund Barta: čo by nás bolo!) Ale toľko by nás malo tu byť! Najlepšie by bolo,

poslať nás domov, takto by aspoň krajina každý rok usporila pár millionov, čo na tento — vraj — snem troví. Nech zostanú tu páni ministri, nech vykonajú prácu, ako sami najlepšie vedia, veď beztak len to sa stáva, čo vláda chce. (Pravda je, tak je! — z lava.)

Ponevác je naša daňová sústava nespravodlivá a proti roľníkom, malopriemyselníkom a majiteľom domov i zemi nefudská, rozpočet vlády neprijímam. (Súhlas v lavo.)

Jaký priateľ ľudu je žid.

Smutná zkúsenosť nás učí, že kde v ktorej obci sa raz žid usadí, usalaší, tam všade kresťanský ľud trpí náramnú škodu na tých najdrahších statkoch svojich; tam ľud býva okrádaný o česť, o majetky a čo najhoršie, býva okrádaný i o sv. náboženstvo, o sv. vieru. Bo koho chce žid čo najviac využívať, toho pripraví najprv o vieru a pak je takový človek neverec zvlášte výdatným nástrojom ku plneniu chýtok židovských. Človek, ktorý je v styku v priateľstve so židami, často aby so židami držať môhol, zapiera svoju vieru, hanbí sa za ňu, a zostáva kresťanom len podľa mena; o plneniu kresťanských povinností u takého nemôže byť ani reči.

Žid šudí, klame, okráda ľud kresťanský kde a ako len môže, veď mu to jeho náboženstvo, talmud nielen dovoľuje, ale i prikazuje, a tým ľud náš kresťanský chudobnejšie, na mizinu, na vnivoč prihádza. Do ktorej obci príde žid, a v nej otvorí krčmu, a predáva ten pekelný nápoj špiritus, pálenku, tam lúpi, drie zo všetkých čo sa lúpíť a drieť dá. Tam, jak nám to smutná zkúsenosť dosvedčuje, jak to na vlastné oči vidavame, tam vysedávajú gazdovia, hospodárovia v krčme pri pálenke, neraz v krčme vo dne v noci korhelujú, márnia drahý čas, zanedbávajú hospodárstvo, hospodárstvo hynie, gazda vypožičiava peniaze od krčmára žida, a netrvá to dlho, krčmár žid má všetkých sedliakov obce vo svojej kapse, bo všetci sú u neho až po krk zadlžení. Židák požičiava, dokúď vidí, že má z toho dobrý rebach, keď už ale vidí, že není rebach, že už majetok väčšiu farehu dlhu zniest nemôže, tu žid už viac požičať nechce, aby o niečo neprišiel, až konečne majetok príde na bubon, ktorý majetok žid za babku kúpi. Tak sa stáva žid pánom jedného majetku za druhým a majiteľa nekdejší sú pak slúžobníkami, nádenníkami, pacholkami, otrokami toho, ktorý ku nim privandroval z dakade od Tarnopolu s batožkom na chrbte. Či to není večná škoda! Majetok raz prešlý do rúk židovských tak snadno viacej nepríde nazpät medzi kresťanský ľud náš. Veru je to boľastno vidieť, jako kresťanský ľud náš pre korhelstvo, ktorému je oddaný, zo dňa na deň viac a viac chudobnejšie, na žobrácku palicu prihádza, preč do cudziny za more sa vystahúva a žid na úkor jeho bohatne, pripravuje ľud náš o pôdu otcovskú. Kde v obci žid má pálenčiaren, pálenčenu krčmu, tam — jako to na vlastné oči spatrujeme — okráda manžel manželku, manželka manžela, tam okrádajú deti svojich rodičov a rodičia svoje deti, slúžobníci okrádajú svojich

hospodárov a kradené veci zanášajú k židovi, a žid tiež kradené veci prijíma a tým krádež, zlodejstvo napomáha. Preto šťastná, veru trikrát šťastná je tá obec, v ktorej žida není. Kiežby žiadna obec nikdy a za žiadnu cenu sa nad židom nesmilovala a jemu v sebe obydlenia nedopriala, v obci sa usadiť, obydlíť nedovolila, a ktorá obec tohoto židovského cudzopasnika v sebe má, tá nech predo všetkým iným o to všetkými silami pracuje, aby sa ho čím skorej zbavila.

Ku zavierke tohoto mojeho článku volám s jedným vysokoučeným Slovanom: «Kiežby nám Slovanom zoslal Pán Boh nejakého Mojžiša, ktorý by učinil zázrak, ktorý by švihnul, uderil prútom na pekelnú riekku pálenky a ona premenila by sa na krev, asnaď by sa zprotivila ľudu nášmu. Slováci bratia! Kto užívaš pekelný nápoj ten, veď, že to piješ krev svoju, ktorá sa ti zvodnatie a že vyhýbajúc zdravej vode, trestaný budeš vodnateľkou! — Ty piješ krev svojich dobrých otcov a matiek, ktorá sa vypríštila z mozofov jejich, by zachovali tebe dedičstvo svojich otcov! Ty piješ krev svojich dietok a zanechávaš im krev vrabečiu a výsilnosť mrzákov! Ty pretvoruješ dielo nebeského Otca, dieťa svoje v trpaslíka, blbca, hlupáka! Ty piješ krev svojej dobrej manželky, ktorú vyvylieva v slzách krvavých, ktoré cedí pre teba Kaine! Krev otcov tvojich, krev dietok tvojich, a krev manželky tvojej volá k Bohu o pomstvu na teba Kaine! — Brate! Pod so mňou, ja ňa vyslobodím z otroctva žida! Tak mlúvte, a snáď konečne uslyšia bratia naši a snáď i mnohé sestry naše svojho vysloboditeľa».

A ja k tomuto dodávam slová slavnej pamäti pápeža Pia IX-ho: «Opilci katolíckej cirkve neveste Pána Ježiša Krista delajú takovú hanbu a potupu, ktorú i vlastnou krvou smýť v stave nie sú», a slová sv. Jána zlatoustého: «Musíme sa židov chrániť jako všeobecnej nákazlivej morovej rany celého okršleku zeme, miesto aby sme s nimi obcovania mali». (Serm. 1 kap. 6). Lebo židia sú úhlavní sbesilí nepriatelia Pána a Boha nášho Ježiša Krista, Jeho sv. cirkve a kresťanského ľudu.

Dodatok.

Najhoršie a najohavnejšie otroctvo.

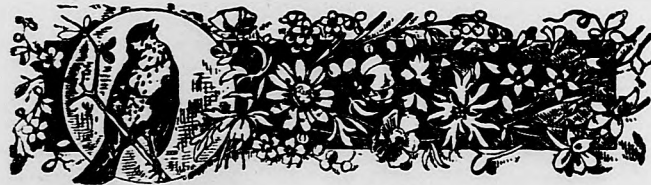
Horšieho a ohavnejšieho otroctva není jako je to do ktorého sa človek sám uvrhuje. Už ale opilstvom, ožralstvom uvrhuje sa človek do toho najohavnejšieho, najhnusnejšieho otroctva. Opilstvom strojí si človek sám ťažké, otrocké jarmo a sám si ho na šiju kladie, sám sa do neho zapriaha a otročí v ňom, komu? židovi. Jaká to hrozná hanba a potupa pre kresťana, otročíť hocakému do obei s batožkom na chrbte privandrovalému židákovi, jemu svoj majetok, svoju domácnosť, svoje všetko, i seba samého s telom i s dušou zadať! A či u nás, v tomto našom už celkom sožidovštelom, sozedenárštelom orságu veliká časť nášho ľudu kresťanského otročí židovi? Ba veru že. A do tohoto hnusného židovského otroctva náš ľud kresťanský vrhá sa sám, a síce pijatikou, opilstvom, ožralstvom. Nejednen ožran dá sa židovi za skleničkou pálenky viesť, jako prasa za pomy-

jami; zapredal by židovi i samého Pána Ježiša Krista, zapredáva sa s telom i s dušou židovi do otroctva. Je to zaiste to najhoršie, to najohavnejšie otroctvo. Je to ohavné židovské zajatie, horšie od zajatia babylonského; lebo v zajatiu babylonskom ztratili židia len svoju vlast zemsú, kresťan však v zajatiu pálenčeno židovskom utracuje vlast svoju nebeskú. «Opilcovia kráľovstvom Božím vládnuť nebudú.» (I. ad Corinth. 6. 10.) A jakovú úctu že má takový pálenčený otrok, korheľ, ožran u žida? Žid považuje takového pálenčeného otroka, korheľa, ožrana za hovädo, za sviňu. Prednesiem tu jednu skutočnú udalosť. V jednej židovskej krčme zostal kresťan sedliak ožratý ležať pod stolom. Krčmár žid zavolať svojho synáčka a ukazujúc mu toho ožrana sedliaka pod stolom ležiaceho pravil ku synáčkovi takto! Podívaj sa, jako ten ožran sedliak tu leží, jako prasa. «To robí pálenka».

A keď sa ho synáček pýtal, prečo tedy pálenku predávajú, poučoval ho: «Tomu ty ešte nerozumieš — to je kšeft. My ju predávame, ale nepijeme. To pijú len kresťania, tie prasce, čo žerú svinské mäso, tie hovädá, tie svine. Pfuj! pluvni! Nedotýkaj sa ho! Radšej sa dotkni zdochnutého smradlavého psa, nežli takového kresťanského ožralca.» — Takáto je tá úcta, tá vážnosť, ktorú má kresťan opilec u žida. A zaiste inakšiu úctu kresťan ožran ani nezaslúži. Opilstvo znižuje človeka pod všetky zvieratá. Sv. Ján zlatoušty píše: «O mnoho-li je ochlasta — opilec — lepší než osol, o mnoho-li vznešenejší než pes? Opilstvo čini z ľudí prasatá, áno čini z nich ešte čosi horšieho!» A sv. Basil Veliký píše: «Opilci sú nerozumnejší nežli hovädá.» O opilcovi platia slová sv. Petra apoštola: «Pes navrátil sa k vývratku svojemu, a sviňa umytá do kalužiny blata». (2. Petri 2. 22.) Pravdu tedy pravil slávnej pamäti Pápež Pius IX-tý. «Opilci katolíckej cirkve neveste Pána Ježiša Krista činia takovú hanbu a potupu, ktorú i vlastnou krvou smýť v stave nie sú.»

Chráňme sa tedy opilstva, chráňme sa pálenčených židovských krčiem, chráňme sa židov jako všeobecnej nákazlivej morovej rany celého okršleku zeme.

Andrej Rojko, vyslúžilý farár.

BESEDNICA.

Groš

«Za groš nebo, peklo kúpi»
tak rozpráva sveták hlúpy,
ktorému je groš Bohom
a on grošu je volom.

Volov groši teraz veľa,
že ich je až kopa celá
to príslovia im je tech,
preto majú bez dňa mech.

Tomu je zvlášte groš cenný
ktorý si s ním kepeň mení
čím šľachetnosť zapredá,
keď prašivý groš hľadá.

G oše ženja, za groš vojna,
ba za groš i krava dojná;
všetko robí to len groš
ktorý cnosti — iba voš.

Teraz priateľ mastných groši
od Judáša ešte horší;
Judáš groše chceť vrátiť
tento dnes vše uchvátiť.

Môj drahý! ja tak nerobím,
nad grošozdarcom sa zlobím;
ja v prospech šľachetnosti,
ostatný groš dám z hrsti.

Kto šľachetnosť väčšmi cení
jako ten groš zemskej peny
nech ho podá plačucim
oprie rebrik k nebu tým.

Kňazolíucky.

Zvada a škriepky dvoch sestier pre školské deti. (Cirkev a štát).

(Dokončenie.)

Nro 4. V roku 1789 prišla krvavá a mordárska revolúcia francúzska, a tento červený revolučný štát 18-ho Ludvika kráľa shodil s trónu a nový tento štát posadil sa na gillotinu, na ktorej kráľovi a kráľovnej a mnohým iným doradu dal hlavy poodtínať; potom sa hodil na deti prednejších, na deti pánske a spravil s nimi tak, ako cigáňsky vajda Jakao v Egypte. Dal ich chudatá deti tieto francúzskej aristokracie ako štence jednoducho potopiť. A ostatné deti dal štátne dľa svojich tyranských zásad vychovať.

Nro 5. V ohromnom štáte čínskom rodičia svoje dietky, ak ich majú viac, nežli by im treba boly, povynášajú v košoch von pod ploty, na cesty a do potokov kde od hladu zahynú, alebo od psov, od sviň a potkanov roztrhané a zožraté bývajú — a štát k tomu nič nepovie, ani rodičov netresce pre túto beštialitu, to je štátne dovoleno! Statisce detí takto biedne nechá zahynúť; a hľa tu ide na pomoc týmto ľudským anjelom a červičkom sv. cirkev a vysielala misiónárov, kňazov a mníšky a iných kresťanov, by posbíerali spoza plotov, a od sviň odobrali tieto detičky, ktoré beštialní rodičia povyhadzovali. Tu vidíš štátne srdce a štátnu lásku ku deťom!

V našich civilizovaných osvietených, vedomosťami

a pýchou nafúkaných časoch štáty síce neodrezujú krky dieťkam, ani ich netopia v potokoch, ani pred svine nevyhadzujú. Ale mnohé štáty odoberú deti rodičom a nechajú ich na duši vyhladovať. Učenia a viery kresťanskej ich zbavia. Pokrm duše je učenie viery a náboženstva. Sv. písmo hovorí: «spravedlivý žije z viery» a práve tento život z viery panujúci duch Herodesov zabíja u detí a nechá duše ich vyhladovať na smrť. Duch tento Herodeský po všetkých štátoch sa to ešte neopováži spraviť, preto len ticho a pomalý pokračuje, aby sa mnoho kriku nespravilo. Možno deti nechať aj pomáličky a ticho vyhladovať.

Snáď si už čítal, aké beštie matky sa našly aj u nás v Uhrách na Dolnej zemi, ktoré aby sa striasli dieťatka odovzdaly ho zlým babám do chôvy, aby to dieťa pomáľo hladom zkantrily, tak že by ani žandári o tom sa nemôhli dozvedieť. Ony to takto spravily: Ony tie diabolské baby daly dnes dieťatu mierno jesť, zajtra ešte miernejšie, pozajtra ešte menej, na štvrtý deň ešte menej a tak so dňa na deň vždy menej až konečne nemluvná chůda vyschlo a od hladu biedný život dokonalo, a potom oznámily smrť že na suchoty zomrelo, celkom v poriadku. Diabolská baba si prišle potom za to pre plat od matky dieťata, od beštie tejto ľudskej. Mnohé také diabolské baby a matky súdy vypátraly a trestaly.

V niektorých krajinách takto zachádza Herodes so školskými dieťkami; učenie náboženstva celkom zotrel ešte netrúfa sebe; ale o to sa už on postará, aby dieťky pomaly v tichosti na duši vyhladnely, keď nedostatočne dostávajú kresťanskeho pokrmu.

Preto najprv vytisne on kňaza von zo školy, aby čakal, kým jeho hodina pre náboženstvo nepríde; ak je hotový s tou hodinou, tak môže odísť preč. Jestli je tu ale taký učiteľ, ktorý je z náboženstva vyprázdnený tak, ako z vajca škrupina na smetisku, vtedy on so svojimi fúzami ako so špongiou môže to, čo kňaz učil z náboženstva, zotrel a povie: «to všetko není nič, vy to nemusíte veriť, čo vám to kňazisko tu povedalo». — V niektorých švajciarských kantonoch celkom boli zotrelí náboženstvo. V takých krajoch, ako k. pr. vo Francúzsku — kde taký duch Herodesov nad školami panuje, tam chytro to zbadajú rodičia, a samé žaloby potom na všetky strany sa ozývajú, nad prostopašnosťou, výstupkami, zločinami, mládeže. A to je aj celkom prirodzená vec, že keď sa úcta proti kňazom verejne zničí, že potom deti chytro ztratia rešpekt a úctu pred rodičami a neskorej aj pred vrchnosťami. So štvrtým prikazom božím je to tak, ako so sudom; keď vytrhneme jednu dűzku, tak ostatné potom nič nestoja, víno vitečie von. Kto štvrté prikázanie len proti jednému od Boha predstavenému zahodí, ku pr. kto otcovi truceje, matku vysmeje, učiteľovi nadáva, za rychtárom kamene alebo sňahové guly hádže, pred kňazom šírak dolu nestrhne: ten neváži sebe poriadok boží. A keď ten malý chlapec, tento tenký prűtik neskorej tlstým hrubým kolom zostal, takým on aj zostane a bude garazdy robiť zvlášte keď bude mať mnoho smädu a málo peňazí.

Čím viac veje duch kresťanský a náboženský vo vašom dome, a čím viac vy rodičia s vašim životom deťom ukážete ako musí kresťan vyprávať, robiť a seba opanovať a prevyšovať; tým viac môžete úfať, že deti vaše bez zkazenia skončia školský čas. Keď ale otec kľaje, matka šinfuje a ohovára, a utrhá iným, keď odrastlí bratia sa po nocách túlajú a sestry k muzikám bežia, marnosti a pýche sú odovzdané, a keď domáca pobožnosť vyhasla, v dome sa viac nemodlieva, vtedy školský Herodes zbaví viery vaše deti. Ako ale mladý ľudia sú z viery vyzlečení, vtedy je brána otvorená, a vtedy slobodno vtiahnu do duší mladých ľudí: neposlušnosť, bezočivosť, nehanebnosť, lhárstvo, hrešenie, násilnosť, lenivosť, pýcha, necudnosť, smilstvo, krádeže a celý regiment iných zločinov, ktoré do časného a do večného nešťastia ich samých a podľa nich aj iných ľudí dovedú.

Dľa múdrych ľudí opakoval

Zaosek,
sedliacky precechtor na kopaničnej škole
pod Javornikom.

Vyzvanie.

Hľadám horlivých mužov po všetkých slovenských mestách a dedinách, ktorí by rozširovanie slovenských zábavljivo-mravných spisov na seba prevzali. Za unovanie zo sklepnej ceny 40 percentov im popustim. — Kto by bez odplaty chcel knižočky rozširovať, ten dvojnásobný dobrý skutok učini: 1. dá príležitosť našemu od mnohých tak neprave opustenému ľudu ku duševnému vzdelávaniu sa; 2. aj skutok milosrdenstva preukáže, lebo čistý dôchodok pre výchovu chudobných sirôt som venoval. — Prvá knižočka už vyšla z pod tlače pod názvom: «Sv. Anton Paduanský a chlieb chudobných» v pôvodnej cene bez procentu 6 halierov, sklepná cena jej bude 10 halierov. Druhá knižočka už sa tlačí pod názvom: «Návod k získaniu jubileumových odpustkov» s primeranými modlitbami v cene 8 halierov, sklepná cena bude 12 halierov. — Len z takých miest a obcí prosím sa prihlasovať za horliteľov, kde dovčul ešte nikto knižočky nerozširuje, alebo kde by aj viac bolo potrebné. S Bohom!

Constant Kniha, špitálský kaplán.

K nášmu obrazu.

Skrotenie zvierat je nebezpečné remeslo síce, ale preukazuje niekedy podivné úspechy. Minulý týždeň bol tu v Pešťbudíne jeden cirkus ohromných rozmerov z Ameriky. Majiteľ cirkusu nešetřil útrat, aby len shromáždil tie najzriedkavejšie divy a ľudské výkony na poli skrotenia a dressirovania zvierat, ktoré útraty sa mu však zvedavosťou obecnstva mnohonásobne prinavrátia, lebo je už millionár. Pozrime len na náš obraz, kde vidíme najdravší zver tigura v moci ľudského umenia, keď ho obráti z toho najdravšieho zvera v krotké zvieratko.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany pohľadia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Jeho Veličestvo kráľ prišiel 18. t. m. do Budapešti a tu ostane za viac týždňov. Počas tunajšieho zdržovania bude dávať audiencie každý pondelok a štvrtok, ku ktorým možno sa denne od 9. do 2. hodine hlásiť v kabinetovej kancelárii v budínskom kráľovskom zámku.

Podakovanie. V hlbokom žiali touto cestou vyslovujeme srdečné vďaky všetkým priateľom a známym, ktorí zúčastnili sa pohrabu nášho nezapomenuteľného manžela, otca, starého otca, brata, švagra a svokra *Ignáca Vágner*, podotknutým ktorý nám sústrasť či ústne, či písomne svoju vyslovili. Obzvlášť ale údom spolku sv. Ruženca, ktorý pri zvečnelom v modlení, tak tiež pri pohrabnom speve účinkovali. Brezno, 15. marca 1901. Za truhliacu rodinu *Ján Vágner.*

Nový farár. Lubickú (Spiš) faru Jozef Harencsár, biskupský tajomník a čestný kanonik dostal.

Púť ku veľkému sv. Krížu. 4-ho mája pojde processia z chrámu pp. Františkánov (IV. okres) ku veľkému sv. Krížu. Púť táto trvá dva dni, asíce nasledovne: v sobotu 4-ho mája o 5-tej hodine ráno bude sv. omša za pútnikov, a o pol 6. sa v mene Božom pohneme na železnicu (k západnej Viedeňskej stanici), o pol 7-mej sa pohne vlak z Budapešti, na železnici povezieme sa až po Dorog, a z Dorogu pojedeme asi 3 hodiny pešky ku sv. Krížu. V nedeľu 5-ho mája bude hrubá sv. omša ráno, a po vykonaní pobožností pohneme sa nazpät do Dorogu; tu sa zase sadne na vlak a medzi 4—5 hod. dorazíme do Budapešte. Kartý na železnicu sa môžu dostať v sákrestii pp. Františkánov a u spevára Adolfa Rösler do 1-ho mája. Cena železnice z Bpešti po Dorog a nazpät' v III. triede 2 koruny. — V Bpešti, 15. aprila 1901. Adolf Rösler, spevár.

Birmovka v Budapešti začne sa 20. mája a bude trvať do 20. júna. Doterajšku bývalo v obyčaji všetkých v ten deň birmovať, v ktorý do kostola ku birmovke došli, ale v tomto roku tak bude zariadené, že len 200—300 osôb sa v jeden deň pripustí ku birmovke. Toto sa preto tak zavedie, aby sa deťom v tlaku neublížilo, ako sa to v predošlých rokoch stávalo.

Ctitelia Marianski z okolia Trnavy. S týmto Vás nižepodpísaný upovedomuje, že processia púte do Mariacelly tohoto roku pojde z Trnavy dňa 6-ho mája. A síce ráno o 6. hodine je sv. omša v Paulinskom kostole po sv. omši pojde processia ku železnici, kde dočká ľudí z okolitých dedín a o 12. hodine sa pohne z Trnavy. Cestovné útraty sú jako obyčajne 6 zlatých. Modleníci sú mimo mňa ešte traja: Bazány, Cisar a Fekete. V Trnave 11. aprila 1901. S uctou Jozef Krištofik.

Bez poštových známok. V Christianii urobili pokus s automatom, ktorý frankuje listy, robí tedy priliepanie poštových známok zbytočným. Treba hodiť cenu známky (5 alebo 10 oerov = 5—10 fennigov) do automatu a automat vyrazí na list kolok, ktorý svedčí, že príslušné porto je zaplatené. Pokus sa podaril a teraz už zamýšľajú v celej Norveгии postaviť také automaty, a síce ku každej truhličke na sbieranie listov. Týmto spôsobom štát usporí tlačenie známok a obecnstvo nemusí čas tratiť pri kupovaní známok.

Využitkovanie sily Váhu. Pri vtoku Oravy do Váhu oraský podžupan Juraj Bulla, Ján Kralovanský a ich spoločníci chcú vystaviť diela na produkovanie pohyjúcej sily dodávanej pomocou elektriny. Týmto dielom chcú hnať nielen pilu, lež chcú dodávať aj električný prúd ku osvetľovaniu Ružomberka, Dolného Kubína a Liptovského Svätého Mikuláša. Trovy stavby vodného diela vypočítané sú na poldruha milliona korún. Podžupan Bulla, ponač i sám je zainteresovaný pri podniku, požiadal ministra kupectva, aby delegoval podžupana niektorej inej stolice cieľom vybavenia prosby o povolenie vodného práva. Minister Hegedüs — ako teraz z Lipt. Sv. Mikuláša oznamujú — delegoval podžupana liptovskej stolice. aby previedol postup dotýčne zadováženia ku podniku potrebného vodného práva.

Bezsvedomitá matka. V spišskej obci Zavadka istá Zusanna Sarsányi pre maličkú vec tak nemilosrdne ubila svoju deväťročnú dcéru, že následkom toho na tretý deň umrela.

Srastení chlapci. V obci Marianella pri Neapoli jedna 17ročná sedlička menom Angelarosa Riccio porodila dvojčatá, dvoch chlapecov, ktorí sú na chrbte, u rebier, srastení. Ináč sú obe dvojčatá riadne vyvinuté a dľa mienky lekárov životaschopné. Chlapci vážia 5 kilogramov a sú 50 centimetrov veľkí.

18ročný bôl hlavy úplne vyliečení. Nasledovný pripis došiel pánu Albertovi Müllerovi.

Vysokostený Pane Müller! Keď obdržal som Váš *elektro-magnetický kríž* R. B. 86.967, osvedčujem, že som už docela po krátkom nosení tohože z môjho 18ročného bôfu hlavy vyliečený a vyslovujem zato moju najúprimnejšiu vďaku. Prosím, pošlite mi s dobierkou ešte jeden dvojnásobno elektro-magnetický kríž R. B. Nrp 86.967. V Szonte, 18. februára 1901. S úctou Anton Bakics, tesár.

Fabrikant na kosy Jozef Sohr odporúča svoje oznamy ct. obecnstvu do láskavej pozornosti.

DOPISY.

Zo Zakopčia.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

S veľkou úctou prosím slávnú Redakciu nášého všeobľúbeného «Kreššana», by ráčila mojich pár riadkov, uverejniť.

Už od dávna a veľmi rád čítavam nášého milého «Kreššana», a veľmi ma to teší, keď sa môžem niečo dobrého dočítať aspoň z iných krajov. O našej biede ešte nik nepísal do novín, lebo tu veru nemáme ani takého ľudáka, a keď sa daktorý z nášého ľudu ozve, toho veru ľahko utíšia. Náš ľud je tak chudobný zväčša, že mu ani zákon nedovolí voliť si človeka, ktorý by ho zastupoval a jeho biedu objavil na patričnom mieste. Sú u nás ľudia, a to väčšina, ktorí zo svojho majetku sotva môžu vyživíť jednu-dve kravy, ba sú, ktorí ani len kozu alebo ani na soľ nemajú potrebného krajiara. Pravda že takí nemajú hlasovacieho práva, a tak jejich krivdy a rany zostanú nezahojené, daň ale pravda musia platiť, ako bohatí voličia.

V našej obci, ktorá počítuje 700 numier, sotva načítaš 10 voličov, tí ostatní sú bez práva a i tie jejich malé majetocky už z polovice v židovských pazúroch. Keby to bolo aj u nás tak, ako v cudzích krajinách, že by mal každý hlasovacie právo, alebo by bol aspoň cenzus značne znížený, mali by sme úfanie, že sa nám pomery polepšia, ale takto nemáme sa na koho obrátiť. Pán Boh nám pomáhaj! S úctou

Pavel Pupiš, drotár.

Trnava.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slavná Redakcia!

Že v Trnave už od viac rokov celkom prevrátené pomery panujú, je dokázanou vecou, ale taká hniloba a faloš, jaká teraz jestvuje, ešte nebola. Po krémách a po kútoch zatínajú pästami, blúznia, lamentujú, ale že by dakto na patričnom mieste mužne svoje práva zastal, ani reči.

Netrúfam, že by malopriemyselnickej stav dakde bol tak utlačený, jako u nás, ale že by sa dakto za to ozval to nie. A jestli sa i najde muž, ktorý chce za všeobecné dobro pracovať, nuž tí sami, ktorí ho k tomu majú v rozhodnom okamihu ho opustia, zradia ho jako Judáš.

Máme tu síce «priemyselný spolok, ktorý je povoláný v každom ohľade svojich údov zastávať, ale v tom panuje tá najväčšia hniloba, osobníckárstvo a faloš. To sa ukázalo pri vlanejšom a tohoročnom válnom shromaždení. Údovia pod pokutou exekúcie svoje ročné príspevky platiť, ale v shromaždeniach nesmia slova prehovoríť. Na čele tohto spolku je človek, ktorý dľa stanov nie len že

nemá byť predsedom, ale ani nemá práva byť údom tohože spolku. Neni žiadnemu remeslu vyučený, iba majiteľ tehelne. Kdežto 4. § našich stanov doslovne hovori: «že len ten môže byť údom toho spolku, kto na území mesta Trnavy remeslo, ktoré sa vyučil, sprevádza». Nuž ale tento pán bratričkuje sa s mestskými páni, je silný liberál, ergo musí byť na čele spolku, trebárs sú tým i stanovy, naštrbené. Povedzte mi, jako taký človek môže remeselnícke práva zastať, keď ich nevie? Jako môže tento človek majstra, tovaryša alebo učňa súdiť, keď tým jakživ nebol a remeselnícke práva nikdy neštudoval? Aby sa na svojom mieste udržal, dá si jednoducho taký výbor celkom svevolne vyvolíť, ktorý iba hlavami kýva. Sú to mladí, celkom nezkúsení ľudia, ktorí ani dva kroky za Trnavou neboli a títo majú potom nad mužmi zkusenými a v remesle zošedivelými súdiť? Nižepodpísaný už vlni proti tejto svevole, proti neporiadku, jaký v spolku panuje zadal k zdejšíemu slavnému magistrátu rekurs, nuž ale aby sa miláčkovi neublížilo, bol odmrštený. Myslel potom doklopať sa pravdy u pána podžupána, ale tiež bez výsledku. Nepozostávalo mu inšie nič, jako obrátiť sa na ministra, ale z prípisu, ktorý odtiaľ dostal, dozvedel sa, že sprievodný list tohože rekursu bol falošný, a tak moj hlas zostal hlasom volajúceho na púšti. Teraz mi inšie nepozostáva, jako verejne jeho excelenciu pána ministra obchodu prosíť, aby túto vec dal dôkladne vyšetriť a taký spolok, ktorý svoje stanovy nezachováva, dal rozpustiť.

Taký spolok, ktorý iba mestským pánom službu obľahčuje, svoje povinnosti nekoná, a len k chůtkam istým pánom slúži, z našich krvavých mozofov živori, nepotrebujeme.

V mene viacerých majstrov *Hugo Martíny, blanár.*

Z Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie a napravenie mojich pár riadkov.

Volebné kombinácie sa už aj tu počaly, a kandidátov sa viacej nachádza; s liberálnej stránky až traja, z ľudovej len jeden, náš terajší poslanec.

Kortešovanie sa síce ešte nepočalo, len čo zelený Filberger behá ako s nasoleným zadko-n hore-dolu, prosí, nahovára, navádza a hrozí na stránku Markohuta Halaďára, však ale všetko darmo, všade na hluché uši padne, lebo si ľud tak myslí, my len sotrváme pri našej ľudovej stránke, a ostaneme len na starej dráhe a pojdeme po starom do mlyna; ovšem nachádzajú sa jednotliví, ktorí by mali sťažnosti na terajšieho poslanca pre menšie príčiny a niektorí aj vysoký jeho vek ohovárajú, nuž ale to je stará vec, že sa každému nikdo nefúbi a keď si dobre rozmyslíme, tak musíme uznať, že náš poslanec je dobrý kňaz, dobrý duchovný otec a že za chudobný ľud sa vždy ohlásil na krajinskom sneme; preto niet žiadnej príčiny od neho odstúpiť.

Pán Filberger sa síce chvastá, že ani rímsky pápež

proti nemu, považne proti jeho kandidátovi nezvífazi, lenže na toto chvastanie sa ľud smeje; chvasta sa on aj s tým, že pán farár handlovský, ktorý bol pri predošlej voľbe vodcom ľudovej handlovskej stránky, ozdobený vencami viedol handlovcov na voľbu preto, že faru dostal, by bol mal ostať teraz zradcom a žeby chcel zapredať ľudovú stránku za faru.

To my nemôžeme veriť, lebo to nemôže byť, že by mal pán farár tak málo charakteru; čo-že by ten jeho dobrý ľud povedal? Však by sa mu nemohol ani na oči ukázať! a čo by jeho spolubratia, druhí páni farári povedali? Človek môže všetko ztratíť, len charakter a česť si musí chrániť, lebo keď to ztratí, prestáva byť hoden spoločnosti ľudskej. My neveríme, že by p. Karol Polaček to urobil; jeho ľud by ho v tom beztak nenasledoval — ale aj iste úfame, že sú to len pletky.

Aj tu v Prievidzi by sa ukazovali niektorí, takí úskokovia, medzi inými sódaš Verlik, ktorý na predošlej voľbe bol veľkým ľudákom a teraz že mu bol slúžny vykonal, že sa jeho rodina babstvo vyučila a jej aj stanicu sľúbil, už chcel byť veľký liberál; no však nech len probuje, koľko ľudákov skortešuje! však by mu do očí napľuvali, keď by ich chcel navádzať na liberálnu stránku, kde pri predošlej voľbe o liberálovi ani on ani jeho žena ani počuť nechceli. Svedomie a presvedčenie sa za nič nesmie zapredať.

Preto ho my napomínáme, aby si držal svoje presvedčenie, nech si vezme príklad od opaterného gazdu Ďura Mokrého z Nedožeria, ktorý tiež začal kľučkovať z tej istej príčiny, ale jako sme ho napomenuli, tak sa vrátil s krátkej cesty. Vezmite si príklad od Grolmus Jana zo Sebedražja, môže tomu sto Filbergerov hovoriť, aby prestúpil na liberálnu stránku, to neurobí, alebo probujte Pavla Szolcsanyi Chrenovei navádzať, čo vám ten statočný a vážny muž povie.

Tak moji milí bratia a spolumešťania, držme sa len nášeho presvedčenia, budme stáli v našom predsavzatí, nepočúvajme nikoho, len naše svedomie a toho sa držme, pán Filberger sa pomínie, ešte azda niekoľko mesiacov bude tu, ale my ostaneme, a preto si musíme našu statočnosť držať. — On si chytrý zapakuje do truhly a ukáže nám chrbát, čo aby čím skorej sa stalo, na tento vidiek by bolo veľmi užitočné, lebo vidíme, jako hrá proti ľudu, jako sa osvedčil nepriateľom ľudu pri kamenom ublí, jako nadháňal pre grófa — pravda, aj to malo svoju príčinu — a jako prenasleduje pána ryehtára prievidského, vážneho a obľúbeného muža bez všetkej príčiny a ešte takito ľudia chcú, aby ich volakto nasledoval — no však len čakajte!

Najnovšia zpráva je tá, že sa bol pán viceispán pred jedným pánom farárom vyslovil, že povie, že by jeho brat v tomto okolí nemôhol zvíťaziť, tak ani nevystúpi.

Aj doktoré maďarské noviny peštianské píšu, že menovaný p. Markhot má vystúpiť v ktoromsi inom okrese, čo by sme si my prievidskí ľudia z úprinného srdca priali.

Prievidzan.

Odkazy redakcie.

Pr. Trstená. Peniaze majú sa poslať len na bývalého vydavateľa a majiteľa: Szt. Gellért-nyomda, Budapešť, VIII. Mária u. — **B. P. S** kráľom si majte pokoj! Ten odsek musíme vynechať. — **Odberateľ «Krešťana», Kostolné Mitice.** Také veci nepatria do novín, lež pred biskupa. Vaše ponosy napíšte ktokoľvek tak, jako ste to napísali nám a keď sa na to viacerí podpíšete, potom to pošlite na biskupskú kanceláriu. Takto si najskôr pomôžete. Ak by ale nebolo všetko tak, ako to nám píšete, nuž najlepšie bude nemiešať sa do vecí. — **P. Š. P.** Ubezpečujeme vás, že ten dopis skutočne bireš, alebo sedliak písal. Že naši jednoduchí ľudia vedia na podiv rozumne písať, o tom vás môžu dopisy a verše presvedčiť. Tam máte Kňazolúckeho, Gembického, Vdovku, Skalického atď. Čo týče sa toho ō, to v dopise bolo vo všeobecnosti povedano na nový učebný smer. Čo týče sa spevu, my sami sme tohoto náhľadu: Je chvalitebné, jestli sa kto môže naučiť reči štátnej, len aby bol najprv vo svojej vzdelaný a aby necenil inú reč vyšej, nežli Bohom mu danú materinskú. Dar boží je väčšej ceny, nežli dar školy. Preukázal sa s prospechom v učení reči štátnej, na to je škola, škoiské zkúšky, slavnosti. Pri speve cirkevnom v chráme Pána má nám byť za hlavnú zásadu: sláva božia. Jestli by sa mohlo dokázať, že v štátnej reči prevedený spev slúži ku väčšej sláve božej v chráme veriacich čisto slovenských, vtedy to musíme schvaľovať, jestli sa to ale nedokáže, vtedy schvaľovať taký spev nemáme príčiny z kresťanského stanoviska. «Som Uhor» je docela pravidelne povedané, bo sa to samo sebou rozumie, že každý občan vlastní uhorskej je Uhor. Ale že musí aj v tom byť daky rozdiel, vidno z toho, že sám štátny úrad štatický spomína medzi Uhrami: Maďarov, Nemcov, Rumunov aj Slovákov atď. — My by sme Váš dopis uverejnili len tak, keby bola v ňom odpoveď len na to, čo sa prípadne na Vás vzťahuje. I to by sme neradi, bo nastala by z toho daromná zvada. — **T. v P.** Ani Váš dopis neuverejníme pre tú istú príčinu. To sú u Vás príliš miestne otázky, to si vybavte v niektorom lokálnom časopise. Protivy vyostriť nechceme. — **I. Vdovka.** Ten magnetický kríž oznamuje sa za peniaze, do čoho redaktora nič. Neodporúčame. — **Odberateľ v Linči.** Neni sme o tom istí, či tá historia o tých rolách je pravdivá. Nemôžeme. — **J. B. v Z.** Na to sme my mali páni, aby sme vás mohli umiestniť. Dajte oznam do novín, snáď sa podari. — **I. K. v Z.** Celé meno ste si mali udať. Takto nemôžeme. — **Prievidzan.** Reklamovaný dopis je už v tomto čísle uverejnený. — **Zaosek.** Na dobrej vôli by neschádzalo, lež práca prekáža. Za milé články vďaka! My si to všetko bedlivo odkladáme. Srdečný pozdrav. — **Štefan Moravcsik.** Vaším článkom ste nám veľmi dobrú službu vykonal. Prosíme, ráčte nás aj inokedy počtiť vašimi veľmi vzácnymi prácami. Tak horlivý ľudák, ako ste vy, iste mnoho užitočného by nám vedel napísať aj o iných veciach. — **A. K. v T.** Ak bude možno, budúce.

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovanoch.

Číslo 14—15.

Zo Stankovan: Katarina Ročák 10 korún, Jozef Chilla 8 kor. (každý mesiac 1 korunu), Ján Pečko 7 kor. (každý mesiac 1 korunu), Štefan Špireng 2 kor., Zuzanna Babala 4 koruny, Jozef Straka s kamarátami 2 koruny, Jozef Fúra 1 kor., Maria Urban rod. Chorvát 1 korunu 40 halierov; z Osady a Revúcej: Štefan Mišata 2 kor., po 20 halierov: Jozef Mydliar, Ján Matula, Ondrej Szabucha, Martin Sitko, Ondrej Sitko, Štefan Malik, Štefan Svajčiak, Ján Svajčiak, Jozef Koreň, Ondrej Hulla, Gusto Hollent, Ondrej Jarina, Miklúš Polačík, Karol Malik, Ján Kornik; po 40 halierov: R., Michal Gustov, Michal Juro, Juraj Krsztjal, Štefan Polácsik, Štefan Bulej, Franc Kure; Juraj Drosdik 44 hal., Juliana Rajesan 50 hal., Zborek 50 hal., Edvard Drosdik 8 hal., Ján Drudoš 8 h., — 10 hal., Ondrej Jarina 10 hal., Ján Polacsik 10 hal., Ondrej Polacsik 10 hal., Kroneraff 60 hal. Tmk 1 korunu.

Summa 654 korún 38 halierov.

Božské Srdce Ježišovo, daj aby sme Ťa vždy viac a viac milovali!

Prosba a ponuknutie.

Z milodarov pána biskupa nitranského, inostranných dobrodincov a mojích chudobných farníkov chrám boží bytčický vyzdobený je spanilou maľbou veleb. p. frátora *Konráda Švestky* z rádu sv. Františka; svätostánok je celý pozlátený; dva bočnie oltáre okrášľujú veľmi podarené z dreva rezané sochy najsv. Srdca Spasiteľovho a nepoškvrnenej počatej Bohorodičky; zbýva ešte ponapravenie rozrúchaného organu; no i tento priviesť do poriadku, je vrúcim želaním mojím. Ku cieľu tomuto sberať mi nutno opäť milodary.

Keď cestou týchto novín vyhľadávam laskavých darcov, a o napomoženie nábožného podujatia môjho ich prosím, činím to pod tou podmienkou, aby si oni vybrali na vzájom protidary, ktorými ja zas iné ciele napomáham chcem.

Po mojom drahom bratovi *Gabrielovi* zostalo viac sto «Cvičebníkov mluvnice, pravopisu a slohu pre národné školy». Cena sošitu 24 hal. — Dôvtipne zostavený Cvičebník tento schválili odborní znalci.

Za doposlaných desať korún pošlem sto sošitov.

S veľkým prospechom upotrebiť sa môže Cvičebník tento jak v škole, tak v súkromnosti.

Za poslané štyri koruny pošlem dľa žiadosti darca buď

a) 1 kg. burgundického, 20 gr. kapustného semena a dávku výtečného druhu jadier tekvično-pečiarkových;

b) buď 5 kg. vrecko najnovších, včasných, amerických zemiakov «The Bowee» s dávkou zrn vyše rečených; buď

c) dve 5 kg. vrecká vyzkúsených, ranných zemiakov «Lechov» a dávku tých zrn; buď

d) šesť dvojročných koreňov viničných z ranných

rodzajov, ktoré o dva roky prinesú hrozno; s dávkou týchže zrn.

Milodary prosím poslať na moje meno a bydlisko. Bytčica via Žilina.

Romuald Zaymus, farár.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme et. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značen. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·95—7·55 kor., peštianska 7·25—7·50 kor., z Báčky 7·10 kor., banátska 7·30 korún.

Raž: ———— 6·90 kor.

Jačmeň: na krm 5·50— — korún, do pálenice 6· — — — kor., na várku 7· — — — kor.

Kukurica: 4·30—4·70 kor.

Lekvár srbský transito 17·50—50 — po klg.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	25·20	24· —	22·80	21·80	21·40	20·20
		6	7	7½	8	
		18·50	15·80	14· —	11· —	

Otruby. po 100kil.: drobné 8·80 korún, hrubé 8·80 korún.

Proso: 2·20—5·60 kor., všetko po 100 kil.

Ovos: 5·50 — — kor.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhá po 8·75. — — brnava 7·50 — —, pestrá 6·50 — —, drobná 9·50—9·75, cúdená 10·50 — —. *Hrach:* 10·50—12·50, lupany 20 — —. *Šušovica* horšia 8 — —, lepšia 14 — —. *Mak:* 25 — — 26 — —, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová 53 — — 61 — —. Lucerna 40 — — 50 — —, všetko 50 klg.

Sviňská masť 54·50 — —, Slanina $\frac{3}{100}$ 45 — — $\frac{4}{100}$ 42 — —, udená dobrá slanina — — po 50 klg.

Petrolej trojkrížový 43·75, dvojkrížový 42·25 za 50 klg. netto.

Remeň: funtovice k. 154—160; terey prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; telaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. — —; tažené k. — —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. — —, väčšie — — metr. cent.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kresfana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

O «Museálnej Slovenskej Spoločnosti» treba vedieť, je to spoločnosť vedecká vládou potvrdená ku zachovaniu veškerých starožitností a pamätností slovenských tak na poli umelectva a priemyslu jako aj jazykozpytu a vôbec všetkého, čo sa slovensko-národnej vzdelanostnej historie týče. Členom spoločnosti tejto je, kto ročný poplatok 4 koruny riadne platí, za to obdrží «Časopis mus. sl. sp.» (mesačné sošity). Vláda podporuje tento ústav ročnou príspevkou 600 korún, a nedávno schválila obetivavosť slovenského obecnstva. — Ba či sa dožijeme, žeby aj cirkevná vrchnosť svoj cirkevný spolok sv. Vojtecha podporila a schvaľovala, veď tento neni ani v Turě. Sv. Martine?

Noviny Malých. Ročník II. Číslo 7. Vychodia s mnohými obrázkami do roka osem raz, počnúc od oktobra do mája, vždy 15-ho, v knihtačiarni *Jána Bežu* a spol v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých» sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Mariacella v Štýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novin» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzu. Cena 20 halierov.

«Ja som nepoškrvené počatie», to jest **Lurdská Panna Maria.** Modlitebná knižka zvláštne pre čitateľov lurdskeho zjavenia Bl. P. Marie s lurdkými litaniami, novenami a dvoma lurdkými piesňami. Spracoval Jozef

slova.

Spara

Sporiva Gazdina!

O ni potrebuju

Z pravdivého „**Franck**“ kavoveho dodatku

„len polovic tolko“ ako

z barktorej planej cigorie [:kavoveho dodatku:], a dostanu

precí jednu — **velmi mocnu** — kavu!

 Teda ten jednu polovičku stej dodatki nech vezmu, aby kava pri tuha [:alebo horka:] ne bola.

Ku „čiernej“ kave: zo 4 lžičkami bobovej kavi 1 lžičku „**Franck**“ kavoveho dodatku.

„mliekovvej“ „ = „ 3 „ „ „ 1 „ „**Franck**“ „

alebo:

pri „odvareni“ na $\frac{1}{4}$ litra vodi 7 grammov „**Franck**“ kavoveho dodatku.

„zavarani“ „ $\frac{1}{4}$ „ „ 10 „ „**Franck**“ „ „

Tato vydatnosť posobi skutočne „**Zašporovania.**“

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby
50 hal. (25 kr.)
1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.
(36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'ása 50 hal. (25 kr.)

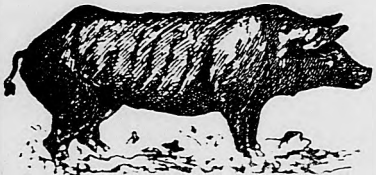
Dostať

u bratov Brüll

diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utca 46.

Pozornosti našich hospodárov

čo najväčšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti
dúlu sviň,

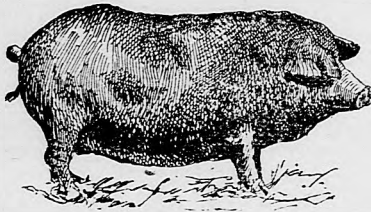
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou sluhou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomaha; o čom mnoho tisíc dakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielá

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch, križov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už pre mnohým prinavrátil úplné zdravie, — o čom pôvodné dokumenta svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek ne-duhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybkosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej kor. 2.40
skl. is návodom je pôvodnej skl.

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNÉ

Karpatské zdravotné pilulky

vynajdené pripravené jedine JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom
v Malackách (prešporská stol.)

SÚ VZÁCNYM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM

proti zapčeniu, zaslamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému, katarrhu, zouchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boľeniu hlavy, zimnici, ziatej žile, výsypu, žitnici, bledacke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavna že každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatuľka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa s vyplatením už poštového kamkolvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasielá sa.

Jedine zasielateľstvo u Jána Friedricha, lekárnika v Malackách, v prešporskéj stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky za toľko falšované byvajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výťah z pod'akovani

Vefactený pane lekárnik! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel boľast' v hlave a teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súrodov dva balíčky.
V Častkove, 26. januára 1899. Martin Sedláček.

Čtený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravotných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočné boľasti a mnoho som utratil a ničim som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už 4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebesky dobráje dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.
Vo Veľkej Bytči, 18. októbra 1898. Ján Horák.

Blahorodý pane lekárnik! Prosim Vás pekne, pošlite mi Vašich karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť nemôžem, užívame ich celá rodina.
Štubňa, 9. augusta 1899. Ján Pavoni, podnikateľ staviel.

Vefactený pane lekárnik! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich výtečných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto, lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky dá.
V Petrovci, Bácska 28. jan. 1900.

Nicota, tesársky majster, č. 1270.

Blahorodý pane lekárnik! Uctve Vás prosím, ráčte mi zaslať obratom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blahodarnějšího lieku neznám proti zapčeniu a proti žalúdočnému katarrhu rad Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.
V Sobotišti, 19. dec. 1899. S úctou Ján Vrana, mlynár.

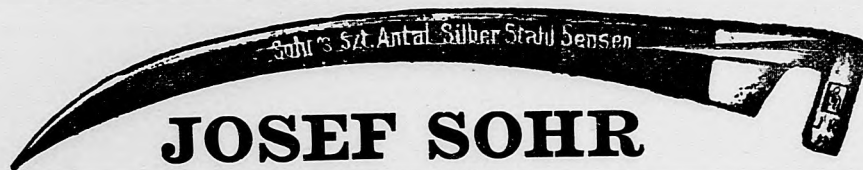
Blahorodý pane! Prosim, buďte tak laskavý pošlite mi 1 balík Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyliečený prajem Vám mnoho zdravia, 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj rany; od Vašich piluliek sa mi vyhojené. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od Neho žiadate.
V Hriadku, 2. jan. 1900.

S úctou Adam Glaubiez, v tovarene na tannin.

Najväčšia dielňa sveta na kosy, vyznačená na mnohých vystavách jako aj na výstave lanskej v Londíne

Výstraha. so zlatým peniazom a čestným vysvedčením, je

Sohrová Sväto-Antonská fabrika na strieborno-ocel'ové kosy

Fabrika 100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky, 200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» vie preukázať päť zlých kos.

Kto úplne spoľahlivú dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od vyšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hocomu na žiadosť darmo a vyplatene zašle. Fabrika garantuje v každom ohľade za svoje dórôbky, a nezodpovedajúce kosy budú s ochotou premenené. Pri objednávke 5 kusov poštové trovy platí fabrika, pri 10 kusoch okrem poštových trov, ešte aj jednu kosu zdarma pridá. — Shromažďiteľom výhody! — Viac tisíc pod'akujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu.

Ceny Sv. Antonskej kosy sú:

65	70	75	80	85	90	95	100 cm. dlhé
— .95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30 zl.

Amergausky brúsiaci kameň pre kosu najlepši.
1 kus 50 hal. 10 kusov 4 kor.

„Triumph“ Strieborna-ocelové náčinie ku nakutiu.
Kladivko a penka 1 kor. 70 hal.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.